

## Dějiny Horní Blatné

Město Horní Blatná bylo založeno při bohatých nalezištích cínu na Blatenském vrchu v roce 1532 z popudu saského kurfiřta Johanna Friedricha. Prvními osídlenci Horní Blatné byli němečtí horníci ze Schneebergu. Horní Blatná byla postavena podle předem stanoveného plánu, který vypracoval hormistr Spahnseil. Obec je vzácně dochovaným příkladem renesančního města založeného na zcela pravidelném půdoryse. Území Horní Blatné a Božího Daru připadlo v roce 1547 k Čechám. V roce 1548 byla Horní Blatná králem Ferdinandem I. povýšena na královské horní město. V té době dosáhla místní těžba cínu vrcholné konjunktury. V regionu Blatenského vrchu tehdy pracovalo kolem 40 tzv. lesních cínových dolů včetně 8 hutních provozů. Nejbohatší výnosy dával cínový důl sv. Wolfganga. Pro zásobování těchto báňských a hutních provozů vodou vystavěli blatenští těžaři v letech 1540-1544 pozoruhodné vodní dílo, tzv. Blatenský příkop. Jedná se o 12 km dlouhý umělý vodní kanál, jenž přiváděl vodu z říčky Černé směrem od Božího Daru. Stavitelem díla byl Stephan Lenk. V důsledku protireformačních patentů a třicetileté války hornictví na Hornoblatensku téměř zaniklo. V 17. století byla v blatenském horním revíru v provozu jen rýžoviště cínu. Definitivní zánik blatenského dolování nastal kolem roku 1850.

Významným exportním artiklem Horní Blatné se stala modrá kobaltová barva, vyráběná zde v 16.-19. století v tzv. kobaltových mlýnech. Vyvážela se hlavně na trhy do Lipska a do Nizozemí. V 17. a 18. století mělo město i sklárnu. Po úpadku dolů v 18. století se v Horní Blatné začala provozovat řada náhradních domácích výrob - paličkování krajek a výroba plechových pocínovaných lžic a nádobí, zavedená roku 1799. Později se ujalo rukavičkářství, soustružení dřevěných kazet, výroba zapalovačů a plechových zrcátek, produkce korkových zátek a krajkářství dle belgických vzorů. . Od roku 1873 je Horní Blatná sídlem lesní správy. Počátek 20. století přinesl i do Horní Blatné rozmach turistiky a zimních sportů. Jeho projevem bylo např. zřízení rozhledny a restaurace na Blatenském vrchu roku 1913, ale také výroba zimních sportovních potřeb. Tradice místní výroby

pocínovaného plechového nádobí se udržela až do současnosti, jejím nositelem je firma Blex, vyrábějící široký sortiment kuchyňských potřeb. Významnou hospodářskou firmou je Lesní společnost Horní Blatná a.s. Současný ráz horské obce určuje letní a zimní cestovní ruch.

### **Památky a zajímavosti:**

Hlavní vývojová slohová období Horní Blatné představují renesance a baroko. Nejcenější architektonickou památkou je farní kostel sv. Vavřince. Jeho renesanční výstavba byla dokončena roku 1594 na místě původního dřevěného kostela z roku 1542. Nynější pozdně barokní podoba kostela pochází z roku 1754. K mohutné jednolodní stavbě jsou na průčelních nárožích připojeny polygonální věže. Na východní straně objektu je situována hranolová věž, v horních patrech osmiboká. Loď má mansardovou střechu, věže jsou kryty zvoncovými báními.

Domovní zástavba kolem náměstí i v postranních ulicích je patrová, s dobře udrženou výškovou hladinou. Nejstarší domy jsou v jádře pozdně-gotické, z počátku výstavby města. Převažují však objekty barokní nebo zbarokizované (typickým příkladem je např. hrázděný dům čp. 127 v Bezručově ulici z roku 1754, v němž je umístěno muzeum regionální těžby cínu). Domy jsou převážně v přízemí zděné a v patře hrázděné.

Dalšími turistickými zajímavostmi jsou naučná stezka Horní Blatná - Vlčí jámy, Blatenský vrch s rozhlednou (1043 m), technická památka Blatenský příkop, region Blatenského vrchu s četnými památkami těžby cínu (tzv. Vlčí jámy a Ledová jáma, pinka cínového dolu Zuzana mezi Blatenským vrchem a zaniklou obcí Háje, rýžovnické sejpy při Kozím potoce směrem na Potůčky, propadliny cínových komor dolu Vavřinec na Blatenském vrchu), pomník Jana Husa z roku 1923, pozdně barokní hřbitovní kaple sv. Kříže, kaplička sv. Kříže, evangelický kostel, směrem na Potůčky pověstmi opředené skalisko Na strašidlech - Heinrichstein (913 m).

### **Významné osobnosti:**

Páter **Adalbert Hahn** (1750-1825), duchovní, léčitel a podle lidové tradice čaroděj. Přezdívalo se mu "Faust Krušnohoří". **Hans Soph** (1869-1954), lidový básník a písničkář Krušnohoří, větší část života

prožil v saském Zwickau, kde má pamětní desku.

**PhDr. Stanislav Burachovič**